

**UNIVERSITAT
JAUME·I**

**TREBALL FINAL DE GRAU EN
MESTRE/A D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA**

**ELS VALORS QUE
TRANSMET LA PILOTA
VALENCIANA**

Nom de l'alumne/a: Leonardo Gil i Héctor Solsona

Nom del tutor/a de TFG: Carlos Hernando

Àrea de Coneixement: Educació Física

Curs acadèmic: 2018/2019

Agraïments:

“Al nostre tutor del Treball de Final de Grau, Carlos Hernando. Per orientar-nos i guiar-nos sempre que hem necessitat la seua ajuda”

“A César Beltran, ja que gràcies a ell hem tornat a despertar la nostra passió per la pilota valenciana”

“Als nostre germans, pares i mares, per donar-nos suport durant tota l’etapa universitària que a dia d’avui donem per conclosa”

Resum:

Aquest Treball de Final de Grau té com a principal objectiu analitzar la necessitat d'introduir la pilota valenciana a les sessions d'Educació Física durant l'etapa de Primària, ja que aquesta primera, és un agent important a l'hora de transmetre uns valors a l'alumnat que els ajuda a modificar la conducta i evolucionar com a persones cíviques d'aquesta societat des d'edats més primerenques. Per a defensar això, s'ha investigat sobre les diferents opinions i explicacions d'autors especialistes amb temes relacionats en aquest àmbit. Primerament s'han destacat els valors que més presència tenen al joc de la pilota, tot seguit s'ha classificat en 3 etapes diferents, en les que s'ha agrupat els 6 cursos de l'etapa de primària en cicles. D'aquesta manera es profunditza més en uns valors que en altres depenent del cicle on es troba l'alumnat, tot i que el docent deu intentar generar actituds exemplars durant tota l'etapa en les que no es deixi de banda el treball d'aquests. Per finalitzar, s'ha elaborat una taula d'avaluació amb la qual el docent podrà reconèixer mitjançant l'observació si els valors exposats s'estan treballant amb la pràctica de la pilota valenciana.

Paraules clau: Educació Física, esport, Pilota Valenciana, transmetre, valors

ÍNDEX

1. Justificació:	5
2. Introducció teòrica:	6
3. Desenvolupament del treball:	8
3.1 PRESENTACIÓ:	8
3.2 VALORS IMPORTANTS QUE ES TRANSMETEN	8
3.3 VALORS QUE ES TREBALLEN PER CADA CICLE I COM	13
1. Distribució de valors per cicles:	13
1er Cicle de Primària:	13
2n Cicle de Primària	16
3r Cicle de Primària	17
3.4 AVALUACIÓ D'AQUESTS VALORS.	18
4. Conclusions i discussions:	21
5. Referències bibliogràfiques:	23

1. Justificació:

Segons (Calzadilla, 1999), vivim en una societat que manca de valors fonamentals, sols cal fixar-se i veure la quantitat de guerres i conflictes que hi ha en el món i no som capaços de posar fi. Per aquesta raó és molt important intentar despertar alguns valors primordials per a la futura societat des de ben petits a l'escola. Moltes vegades els docents es centren a avançar matèria creient que el més important es saber com més millor, però s'obliden que l'educació dels valors no està en els llibres i que treballar-los és una feina agradable i important.

Hi ha diferents maneres de fer-ho però, cal destacar que l'esport és una forma eficaç i divertida de transmetre'ls, en especial la pilota valenciana, un esport amb una càrrega cultural molt gran que ens ajuda a l'hora de transmetre valors. En aquest treball posem en manifest la importància de treballar la pilota valenciana a l'escola, ja que és un vehicle de transmissió de valors molt important, i fem referència als valors que alguns autors consideren primordials iniciar en aquesta etapa (Valenciana, 2019). La cooperació, la solidaritat, la confiança, l'honradesa, el respecte, la integració, la tolerància i l'autoestima, són valors molt importants en el dia a dia i si es treballen des de ben xicotets, aquests creixen amb ells ja adquirits a les seues conductes.

Nosaltres hem decidit realitzar el treball de fi de grau abastant aquest tema, ja que hem estat un llarg període de pràctiques en un col·legi on s'ha treballat d'una manera intensa la pilota valenciana. Allò sorprenent era que no se li donava importància al colpejar millor, ni al fer el major nombre de punts possibles, ni al ser el millor en aquest esport, sinó que se li donava quasi tota la importància al poder jugar en ambient de convivència i harmonia, i la veritat és que funcionava, perquè quan hi ha una atmosfera positiva el treball flueix per si sol. És curiós veure com en poc de temps l'alumnat pot arribar a assimilar i assolir gran part dels valors i transportar-los a altres àmbits de la seua vida, ja que com sabem ens fan falta per a viure en un món millor.

Cal recalcar que existeixen moltes influències negatives en la nostra societat i per aquesta raó és de rellevant importància que xiquets i xiquetes rebin una adequada educació en valors, sols d'aquesta forma arribaran a prendre les seues pròpies decisions amb criteri i podran conviure en societat amb personalitat i maduresa.

2. Introducció teòrica:

Segons (Garrigues, 2010) la pilota valenciana és l'esport icònic de la Comunitat Valenciana. Per a trobar els inicis d'aquest esport hem de retrocedir uns quants segles enrere, on es jugava de forma variada al que és avui en dia per les diferents cultures del món.

En Grècia es jugava a pilota a mà, i des d'aquesta terra va passar a Roma on es jugava per tot arreu i per tota classe de persones. A les terres valencianes no arriba fins que Jaume I conquereix el territori i s'expandeix per tots els llocs que amb el seu exèrcit va adquirint. Per aquesta raó es va jugar a pilota a mà per moltes zones de l'actual península, mentrestant en la resta de territoris aquest esport desapareix quasi per complet, en terres valencianes s'aferma amb més poder (Garrigues, 2010).

La pilota valenciana es practica en diferents modalitats les quals són: el raspall, la galotxa, les galotxetes de Monòver, les llargues, escala i corda i, el frontó valencià, encara que de manera professional sols es juga a raspall i, a escala i corda. Les galotxetes de Monòver es juguen en un espai anomenat galotxeta, el frontó es juga en instal·lacions de frontó adaptades, l'escala i corda es juga en el trinquet i la resta de modalitats poden jugar-se en diferents espais, inclús en el carrer del poble, on es poden trobar tota classe d'obstacles (Reglaments, 1981).

Pel que fa als equips, uns jugadors es poden enfrontar a altres i el dia de després ser del mateix equip, ja que no hi ha equips fixes. Açò fa que la rivalitat entre ells siga sana i que la majoria dels jugadors que estan en el circuit mantinguen una amistat. El mateix passa quan es practica en l'escola o de manera informal. Els equips sempre seran l'equip blau i l'equip roig. Els jugadors aniran vestits amb un pantaló blanc llarg i la samarreta o faixa del color de l'equip que siguin, és a dir, roja o blava, sempre que siga competició, ja que al jugar de manera lúdica i informal es podem diferenciar els equips de qualsevol altra forma. L'única modalitat que permet que els jugadors juguen amb pantaló curt és el raspall, ja que d'aquesta manera els permet estar més àgils (Reglaments, 1981).

La pilota valenciana té un sistema de puntuació una mica diferent i peculiar a la resta d'esports, encara que, el tenis el té molt semblant. Les partides es juguen a jocs, cada joc es conta de cinc en cinc i per a fer un joc primer cal fer 15, 30, VAL i joc, perquè s'entenga una mica millor és un sistema molt paregut a les agulles del rellotge (Reglaments, 1981).

En les partides de pilota valenciana el públic pot arribar a tindre un paper molt important sent membres actius del joc, com en escala i corda, inclús poden ajudar a solucionar dubtes que

sorgeixen en la partida, d'aquesta manera faciliten la feina del marxador: persona que s'encarrega de dur la puntuació de la partida i que tot vaja sobre rodes, i ajuden als jugadors quan una decisió sobre un punt no l'acaben de tenir clara.

Com es pot veure hi ha un marxador però en cap moment observem la figura de l'àrbitre com en altres esports. La raó és que no fa falta una persona que controla les jugades de la partida, que sanciona els jugadors i que faça de moderador entre els dos equips, ja que la pilota valenciana es un esport que té assolits uns valors que el fan un esport noble i de cavallers (Cerdà, n.d.).

Volíem arribar fins aquest punt, ja que el que més es valora d'aquest esport són els valors que transmet de cara a la societat i la importància que tenen en l'educació de les futures generacions.

Per a poder començar seria interessant saber i definir que són els valors, ja que és el tema principal d'aquest treball. Tenint en compte (Vásquez Gómez, n.d. *El libro de los valores*, Bogotá, Colombia, El tiempo) els valors són els que orienten la nostra conducta, d'acord amb ells decidim com actuar davant les diferents situacions que ens planteja la vida. Com bé diu aquest llibre els valors determinen la manera de ser dels individus i també la forma d'actuar davant alguna cosa o situació.

Les persones des d'un principi hem desenvolupat, conjuntament amb la resta d'individus, una sèrie de normes i d'estils conformant una conducta en societat, aquest conjunt d'activitats es coneixen com a valors, encara que també els podem definir com a patrons de comportament. En definitiva, són qualitats que posseeix un individu o un conjunt d'ells i que determina la seua manera d'actuar (Reforma, Pisco, Garza, Leon, & León, 2013).

Dins de la pilota valenciana es treballen uns valors, encara que en l'apartat següent parlarem i explicarem aquells que són els més importants treballar en l'escola segons alguns autors de prestigi.

3. Desenvolupament del treball:

3.1 PRESENTACIÓ:

En una accelerada i constant transformació social, l'educació física cada vegada treballa més la pilota valenciana: esport transmissor de cultura i valors, on la competència i la rivalitat entre iguals queden a un costat per a donar pas a conductes exemplars (Manchón, 2015).

Hi ha diferents tipus de valors que transmet aquest esport, però anem a profunditzar i donar força sobretot a aquells psicomotors i sociomotrius, tots aquests junts, ajudaran a donar forma al concepte de bonhomia, el qual és un valor inherent al joc de pilota valenciana que (Sastre, 2016) diu que potencia en qui juga, el caràcter d'honradesa, bondat, respecte i pacte a la vegada que ajuda a formar bones dones i bons homes a partir dels valors que transmet.

(Piaget, 1935) identifica tres etapes a l'hora d'assolir els valors segons sosté (Sanmartín, 1998):

-1a Etapa, acceptació de valors (Durant aquesta etapa assumeixen els valors que altres persones importants per a ells els aporten.)

-2a Etapa, identificació de valors (En aquesta etapa no els val que els/les mestres i pares/mares els diguen allò que està bé o mal, sinó que busquen el valor de les coses i fets en funció de la seua pròpia essència, no per com els valoren els altres.)

-3a Etapa, convicció de valors (Allò que els aporta una satisfacció personal es vora culminat en la realització del valor.

On anem a profunditzar i donar més importància és als valors que difondrà aquest esport si la pràctica és l'adequada, i estudiarem amb més detall on és apropiat endinsar-se a cada cicle i actuar amb les diferents activitats que proposarem per a treballar-los.

3.2 VALORS IMPORTANTS QUE ES TRANSMETEN

A través de la pilota valenciana podem consolidar uns valors que posteriorment ens serviran per a desenvolupar-nos en altres àmbits de la nostra vida: la cooperació, la solidaritat, la confiança, l'honestedat, el respecte, la integració, la tolerància i l'autoestima (Flores Moreno & Zamora Salas, 2009).

El primer valor del qual anem a parlar és la **cooperació**, valor fonamental dels esports d'equip.

L'home i la dona del segle XXI deuen posseir una gran capacitat per a treballar en equip. Per desgràcia, corren aires molt forts de competència i competició. Precisament per això, l'escola ha de ficar-se a treballar en l'educació de la cooperació (Zurbano Díaz, 2007).

Comencem amb aquestes paraules per a deixar constància que en una societat on la competència cada vegada és més gran, la cooperació també té cabuda, ja que és millor deixar eixa competitivitat a banda i remar junts cap a un bé comú.

La cooperació és el conjunt d'accions i esforços que, de forma conjunta amb un altre individu o més, realitzem amb l'objectiu d'alcaçar una meta comú (Martin & Pawson, 2012).

A la pilota valenciana, com a molts altres esports, es pot jugar tant individualment com en equip. En cas de jugar de forma individual aquest valor no tindria massa sentit i fins i tot seria impossible de treballar, encara que cal destacar que sols al frontó valencià es pot jugar de forma individual. Al fer-ho de forma col·lectiva és on entra en vigor i on adquireix importància aquest aspecte. És evident que un equip juga molt millor si actua de forma conjunta, amb esforços compartits i cadascú aportant el seu gra d'arena, tanmateix, si actuen per lliure és quan sorgeixen els problemes. A l'hora de cooperar és molt interessant que entren en joc dos aspectes importants com són la confiança i la comunicació.

Considerem la cooperació una gran ferramenta d'aprenentatge tant en l'àmbit de l'educació física com en la resta de matèries, ja que és important que cadascú fica de la seua part per arribar a aconseguir un objectiu comú.

El segon valor del qual anem a parlar és la **solidaritat**, molt rellevant per la d'injustícies que evitaríem si estigués més present en la societat.

M. Rosa ens diu que la solidaritat és una actitud, una disposició apresada, que compren tres components; afectiu, cognitiu i conatiu, encara que l'afectiu i el conatiu són primordials per a formar aquesta actitud (Buxarrais, 1998).

També podem veure la solidaritat com un valor que consisteix a mostrar-se units a altres individus o grups, compartint els seus interessos i les seues necessitats. Per un altre costat, aquesta deu ser entesa com a condició de la justícia, i com aquella mida que ve a compensar les insuficiències. Per aquesta raó, la solidaritat es converteix en un complement de la justícia (Buxarrais, 1998).

Ens agrada el concepte de justícia que remarca aquest autor, atés que vivim en un món ple d'injustícies, guerres, morts innocents, i la solidaritat pot ser una de les claus per a derrotar

aquests aspectes, la unió entre les persones, ajudar aquells que més ho necessites i ficar-se en la pell d'un altre són ferramentes molt útils que estan al nostre abast i hem de fomentar. Hem d'ajudar a totes les persones que tinguen necessitats, encara que no les coneguem personalment, però, sí que coneixem el que els fa falta i això és el que cal solucionar.

El tercer valor a desenvolupar és la **confiança**, un dels més importants que tenim i que devem transmetre a la nostra comunitat educativa.

La confiança és la bona voluntat d'una persona de ser vulnerable a les accions d'una altra, aquesta realitzarà una acció determinada important per a qui confia, sense que la primera persona que deposita la confiança haja d'arribar a controlar aquesta acció (Parra, de Nalda, & Perles, 2011).

Ens agradaria millorar i complementar aquesta definició de confiança amb la que fa la doctora en filosofia (Cornu, 1999). La confiança és una hipòtesi sobre la conducta futura de l'altre. És una actitud que concerneix el futur, en la mesura en què aquest depèn de l'acció d'un altre. És una espècie d'aposta que consisteix a no inquietar-se del no-control de l'altre i del temps.

La confiança pot ser amb un altre individu o amb nosaltres mateixos, ambdues són imprescindibles en la societat d'avui en dia, ja que tenir una carència d'aquesta no ens deixaria avançar, ens frenaria, fins al punt de quedar-nos estancats. Cal destacar que si traduïm confiança al llatí ens surt el significat "amb fe", per tant, aquests dos conceptes van units i confiança també voldria dir tenir fe en u mateix o amb una altra persona.

El quart valor a tractar és l'**honestedat**, concepte difícil de definir, encara que (Safont, 2013) s'atreveix a dir que l'honestedat és el fet d'obrar segons la mateixa personalitat i criteris, és a dir, mantenint-se fidel a un mateix, així com ser transparent i no exhibir-se darrere una enganyosa cortina de fum. No podem oblidar, que tot i que podem mostrar una imatge de transparència de cara a l'exterior, amb la primera persona amb què ens hem de sentir fidels és amb el rostre que ens torna cada dia el mirall.

És interessant definir aquest terme com a tal però, el que intentem és que tot alumnat pugui aconseguir-lo durant l'etapa de Primària. Una persona que és honesta, aconsegueix un terme mitjà entre el que des d'un primer moment pensa, després el que diu i, finalment el que fa. Aquest és un dels principals motius pels quals la nostra societat actual no fluctua de manera adequada, ja que els diferents polítics que estan al capdavant no hi tenen assolit aquest valor.

Ens agradaria ampliar el concepte d'honestetat amb el que López i Villapalos (1997) diuen en el text de (Bonilla et al., 2011), ja que per a ells aquest valor és una virtut que porta a la persona que és honesta a no fer res que pugui pertorbar la convivència, ja que el seu cànon de conducta és el respecte.

Com podem observar, la majoria dels valors estan lligats i uns es relacionem amb altres. Tot i que es podrien utilitzar explicacions conjuntes, anem a abordar-los d'un en un.

El quint valor que anem a abordar és el **respecte**, factor clau a l'hora d'interpretar l'actitud d'una persona i valorar la seua identitat.

Segons ens diu (Carrera, 1997) el respecte és la consideració o atenció que se li deu a una persona, o d'una altra manera, l'estimació que du a reconèixer els sentiments i la dignitat de l'altre. Tenint en compte aquesta definició, entenem com a respecte entendre o comprendre la forma de pensar i de ser de la resta, que ens pot ajudar a no jutjar i a conviure sense conflictes.

Com bé diu (Pia & Pérez, 2002), cal trobar mecanismes que permeten un tracte diferencial per a cada individu, i que aquest siga respectat i reconegut independentment de la situació en la qual es troba.

En definitiva pel que fa al respecte és tenir un bon tracte amb les persones que ens rodegen manifestant actituds de cara ells com parlar de manera agradable, saludar cordialment, escoltar allò que ens conten o mirar als ulls quan ens parlen.

El sext valor a parlar és la **integració**, aquest segons (Guillén & Franco, 2011) hauria de tindre major presència en les diferents aules de primària, ja que l'exclusió educativa és una de les principals causes de fracàs escolar hui en dia, i que, molts dels docents no hi troben solucions per moderar aquests problemes.

El concepte d'integració es defineix com el procés educatiu que unifica l'educació especial amb la dels altres xiquets i xiquetes, és a dir, educar a tots per igual tant l'alumnat amb necessitats educatives especials com el que no en té. (Assumpció, n.d.)

(Giné, 1998) afirma que a través del procés d'integració es pretén facilitar i incrementar la participació d'alguns col·lectius de persones que es troben en situació de desavantatge, siga per raons de cultura, ètnia, socioeconòmica, o simplement de capacitat, en llocs com l'escola, el treball o en situacions quotidianes, per això cal fomentar la igualtat d'oportunitats.

Com bé diu aquest autor la integració no es queda sols en acceptar als nostres iguals dins de la mateixa comunitat, sinó anar més enllà i introduir altres cultures i rases en la nostra.

El setè valor a desenvolupar és la **tolerància**, aquest va de la mà del respecte, ja que els dos valors donen importància a acceptar la diversitat social.

La tolerància és el respecte cap a la resta, la igualtat de totes les creences i opinions i la convicció que ningú té la veritat i la raó absoluta (Beltrán, 2004).

Amb aquesta definició podem deixar clar que dins del significat de tolerància apareixen altres valors com el respecte i la igualtat, per aquesta raó pensem que la tolerància es reforça d'altres valors, però el que realment transmet, és la capacitat que tenim les persones d'acceptar alguna cosa quan en realitat no estem d'acord amb aquesta.

Hem de posar en manifest l'afirmació de (Gil Martínez, 2011) que diu que la tolerància es un valor necessari per a la construcció permanent d'una societat de rostre humà, en la que cap home siga víctima d'un altre. El que l'autor vol dir és que ningú ha d'estar per damunt d'un altre, i que qui no és tolerant, no és humà.

El octau i últim valor del qual anem a parlar és el de l'**autoestima**, que com la mateixa paraula indica, fa referència a l'amor cap a u mateix, ja que cadascú ens reconeixem a nosaltres mateixos d'una manera.

Pel que diu (Branden, 1989), l'autoestima és l'agregació de la confiança i el respecte per u mateix, aquesta reflecteix l'avaluació interna que es fa cadascú sobre les habilitats necessàries per a afrontar els diversos reptes de la vida i, el seu dret a ser feliç. Tothom té dret a ser-ho i la nostra intenció és que l'alumnat en conjunt ho siga gràcies a un alt nivell d'aquest valor.

L'autoestima ens facilita la resta d'aspectes que ens podem trobar en el dia a dia si aquesta és positiva, però també, ens pot jugar males passades si aquesta es negativa, fins al punt de poder arrossegar problemes més greus.

3.3 VALORS QUE ES TREBALLEN PER CADA CICLE I COM

1. Distribució de valors per cicles:

Nosaltres en aquest apartat hem decidit separar els diferents valors en cicles, posat que hi ha valors que s'han de treballar des d'un principi i altres que és convenient començar a treballar en edats més avançades, quan ja estiguen més desenvolupats i mostren un major nivell de maduresa. Clar esta que els valors que s'obren en el primer cicle es seguiran treballant al llarg de tota l'etapa de primària, augmentant el nivell d'exigència en edats superiors.

Pel que fa a la classificació dels diferents valors dels quals hem parlat amb anterioritat, ens basarem en la informació que ens aporta (Flores Moreno & Zamora Salas, 2009) i començarem treballant en el primer cicle **la cooperació, la solidaritat, el respecte i l'honestedat**, pel simple fet que és interessant que en aquesta edat es comencen a desenvolupar actituds socials positives.

Pel que fa al segon cicle, en començar a adquirir un grau major de maduresa i en ser conscients del que els envolta, és convenient treballar **la tolerància i la integració**. Per últim, en el tercer cicle, l'alumnat s'encontre en una edat complicada per entrar en la preadolescència i inicien l'etapa de fer grupets i de tenir prejudicis, per aquesta raó és convenient el treball de **l'autoestima i la confiança**.

1er Cicle de Primària:

Al primer cicle incloem els valors que volem donar-los més importància en els cursos de 1r i 2n. Tots aquests es treballen a tots els cursos però en aquest cas volem profunditzar en els que creiem que poden servir més com a base de l'educació de l'alumnat en les edats més primerenques.

En aquest cas ens endinsarem més en el valor de **la cooperació, la solidaritat, l'honestedat i el respecte**. Creiem que és fonamental que tot alumnat vaja practicant les diferents conductes jugant a la pilota valenciana, que comportarà fomentar els valors citats amb anterioritat. Per això, practicarem les següents activitats on destacarem les bones accions i evadirem les roïnes.

Pel que fa al joc del raspall, és una modalitat d'iniciació a la pilota valenciana. Amb això volem dir que qualsevol alumnat, independentment de l'edat que tinga, pot accedir a practicar-ho e intentar jugar de manera senzilla i respectant les normes establertes a l'hora de participar.

Primer anem a explicar com a partir del raspall podem arribar a inculcar el valor de la **cooperació** als alumnes de primer cicle. Les activitats de cooperació són col·lectives i interdependents, i totes elles requereixen la col·laboració de cadascun dels membres del grup, la comunicació entre ells, una ajuda recíproca i, coordinació de les accions que realitza cadascun. És necessari que per a treballar la cooperació es busquen activitats que els aporten alegria i motivació, i creem que el raspall aconsegueix aquests dos aspectes, ja que es veu com tothom es diverteix practicant-lo, independentment de l'edat que tinguen.

Un punt important és l'hora de l'elecció dels equips, en aquest aspecte és important deixar formar els grups a ells, donar-los llibertat amb l'única condició que els equips siguin mixtes, és a dir, que l'equip estigui compost tant per xics com per xiques. En el nostre cas, deixem que formen ells els equips de tres/quatre membres i sols hem d'entrar en acció si sorgeix algun problema o algun alumne/a es queda sense grup, cosa que sol passar alguna vegada però no molt sovint. D'aquesta manera, l'alumnat és responsable de l'elecció dels seus propis grups i són conscients de les virtuts i limitacions de cadascun dels membres.

A l'hora de posar-se a jugar al raspall l'equip és conscient que necessita la col·laboració de cadascun, ja que si no és així, molt difícilment arribaran a fer punt. Cadascun dels membres té un rol i la coordinació de tots aquests és la clau per arribar a fer el quinze. L'alumnat no tarda a adonar-se'n d'aquest aspecte i comencen a treballar comunicant-se, cooperant-se i pactant entre ells independentment de l'afinitat que tinguen amb el company que tenen al costat.

Un altre valor que s'ha de treballar en el primer cicle prioritàriament i que la pilota valenciana ens ajudarà a fer-ho és la **solidaritat**. Aquest valor pot anar ja integrat en molts dels membres de la classe, siga per l'ambient familiar o perquè l'han despertat per ells sols, i d'aquesta manera amb aquests tan sols hauríem de mantenir-lo, però el paper important ve quan altres xiquets/es no tenen una base sòlida sobre aquest des de casa.

Aquest valor ja el comencem a treballar, com passa en la cooperació, des del primer moment en la formació dels equips. Com bé hem comentat la formació dels equips se sol solucionar amb fluïdesa però sempre hi ha algun alumne/a que es queda despenjat. En aquesta situació poden passar dues coses, encontrar un grup amb aquests valors de solidaritat i d'integració assolits i acollir al seu company sense cap tipus de problema, en aquest cas la feina del docent és felicitar la conducta i donar-los suport perquè aquesta situació siga un exemple, però també pot ocórrer el cas contrari i en aquest cas és on s'ha d'actuar des del principi. Pot ocórrer que un grup no accepti a un company per diversos motius, perquè no es porten bé, perquè és conflictiu i no el volen en el seu entorn, perquè simplement no el volen ja que es creuen superiors a ell, etc. El docent no obliga a ningú a acceptar un company que no volen, però si

dóna arguments necessaris perquè aquests siguin solidaris, que es puguin posar per un moment en la pell del seu company/a i sentir eixa sensació de soledat i de desprèci.

Una volta jugant dins de la partida de raspall, la solidaritat també es treballa quan un company falla una pilota animar-lo i no tirar-li-ho en cara, deixant sacar a tots els membres de l'equip sense individualitzar i deixant que tots els membres de l'equip participen de forma activa intentant colpejar una vegada cadascú.

Un altre valor que és important començar a interioritzar ja des de la primera etapa de primària es **l'honestedat**. És important que aprenguen a no mentir, a no enganyar i acceptar les situacions que els puguin passar. Per això la pilota valenciana, en especial el raspall, ja que serà l'única modalitat que treballarem en aquesta etapa, ens ajuda a despertar eixa persona honesta i a reforçar i millorar aquest aspecte en cas de tenir-lo assolit. En la modalitat de raspall sols podem tocar la pilota amb la mà i des del colze cap avall, d'aquesta manera en cas que la pilota toca alguna part de l'alumne/a que no siguin aquestes hauran d'alçar la mà immediatament reconeixent-ho. Altres exemples on es treballa l'honestedat en el raspall seria avisar quan la pilota ha tocat a un company i després ha colpejat un altre, immediatament s'ha de donar el quinze, ja que no ha pogut ser verificat per l'altre equip. Al que més rellevància se li dóna és a l'alçar la mà quan la pilota els ha tocat els peus de manera involuntària, fent aquesta maniobra estan reconeixent el seu error i transmetent-lo de manera sincera sense donar lloc a l'engany. En cas de ser honestos l'equip contrari també pot premiar aquest acte perdonant la pilota que ha tocat als peus o felicitant per la mostra de sinceritat.

L'últim valor que s'ha de treballar amb total rellevància en aquesta etapa és el **respecte**. En la pilota valenciana s'ha de tindre respecte a les normes establertes per a cada modalitat, respecte als teus propis companys d'equip acceptant-los tal com són i respecte a l'equip rival independentment de les diferències que puguin haver-hi. Durant les partides de raspall amb els/les alumnes és important que quan un jugador falla una pilota els seus propis companys d'equip, i inclús els seus rivals, li donen ànim, açò dóna un impuls que l'ajuda a fer-ho millor la pròxima vegada. És important que en finalitzar les partides tots els jugadors es donen la mà felicitant la partida que han realitzat, deixat a un costat el resultat i mostrant eixe respecte que es tenen entre ells.

2n Cicle de Primària

D'aquesta manera, al segon cicle de primària, ja hem profunditzat en els cursos anteriors conductes que hauria d'adoptar l'alumnat a mesura que passa el temps, i ara el que s'ha de fer és reforçar aquestes. A més a més, en moltes ocasions sobretot en el primer curs del segon cicle els costa una mica menys escoltar-se entre ells mateixos i comprendre els diferents problemes que puguen tenir, un símptoma que la tasca d'adquisició de valors s'està fent de manera correcta, bé siga en el col·legi o en casa.

L'alumnat d'aquest cicle ja comença a pegar més voltes del perquè de les activitats proposades i ja va adquirint un nivell més alt de maduresa, per aquesta raó és important treballar **la integració i la tolerància**. Tanmateix, com bé hem dit amb anterioritat, els valors treballats en el primer cicle segueixen estant presents durant aquesta etapa de manera contínua, ja que són aspectes que poden reforçar els nous valors a treballar i no s'han de deixar perdre perquè son igual de rellevants. El docent s'ha de mostrar constant i implicat en el treball d'aquests.

Per a fomentar la **integració** hem de començar una altra vegada des del principi en l'elecció dels equips. En aquest moment com bé hem dit abans, els equips els realitzaran ells mateixos havent d'acollir a gent que en principi no voldrien tenir en els seus equips però els donen eixe vot de confiança integrant-los, pensant que faran les coses bé. Sempre hi ha algun cas que queda algú sense equip i és on la figura del docent intenta que algun equip accepte aquest membre de la millor manera possible, havent de posar aquest també de la seua part per ser integrat en l'equip. En aquest cicle, a part de treballar el raspall, també es comença a treballar el frontó, però la dinàmica d'escollir els equips serà la mateixa amb l'única modificació que els equips són de dos, és a dir, per parelles.

Dins de la partida, tant siga de raspall com de frontó, també es treballa la integració quan per exemple un pilota ve bona per a pegar-li nosaltres però també per al meu company d'equip que ha estat menys participatiu, deixar que colpege ell integrant-lo en la partida. Un altre cas on també es treballa i sembla que no és quan el membre que va a sacar, abans de fer-ho diu "Va de bo" com avisant a la resta de companys que va a traure, integrant a aquests perquè estiguen atents.

Pel que fa al treball de la **tolerància**, és un valor que va molt lligat amb el respecte, que s'ha adquirit en el primer cicle. En aquest cas el docent ha de ser també un clar exemple, ja que és el mirall on l'alumnat es mira. Aquest, tant en el raspall com en el frontó, es treballa de la mateixa manera, acceptant les regles i normes de cada modalitat encara que no estiguem d'acord,

respectant les decisions dels nostres companys d'equip en cada moment com també ells respectaran les nostres i sempre donar ànims tant als companys d'equip com als rivals, encara que les accions que han realitzat no siguin les correctes des del nostre punt de vista. Pareix broma però adquirint aquest valor de manera correcta s'estalvien gran part de les discussions que poden haver-hi.

Clar està que un factor important per acabar de profunditzar aquest valor és que tot l'alumnat es dóna la mà a l'acabar la partida, tant rivals com companys d'equip, mostrant respecte i acceptació entre tots.

3r Cicle de Primària

El tercer cicle de primària és una mena de concreció a l'hora de treballar els diferents valors exposats. El que ens volem referir amb això, és que l'alumnat ja és conscient de la importància d'alguns dels seus actes, siga per a bé o per a mal, però va adquirint una coherència en els comportaments i es pot aprofundir en detalls més concrets. Tot açò ho notifiquem de manera global, atès que hi ha contades vegades que la connexió entre l'educació a l'escola i la de fora d'aquesta amb les famílies no genera l'enllaç esperat, alguns en major grau i d'altres en menor. Els valors que hem cregut convenient deixar per a l'alumnat més major, però que no resten importància en comparació dels altres, són **la confiança i l'autoestima**. Volem profunditzar en cursos més desenvolupats com són els del 3r cicle, ja que es troben en una etapa un poc complicada quant a la preadolescència, i d'aquesta manera pretenem que aprenguen a valorar-se i fer-ho el millor que puguen dins de les seues limitacions.

Pel que fa la **confiança**, hi ha gran part de l'alumnat que arriba al curs de 5é de primària i no es veu capaç de fer les coses tot sol/a, bé siga perquè les famílies durant tota l'etapa de primària han estat molt damunt d'ells/es o perquè al treballar amb parelles o grups no ha necessitat fer les diferents tasques de manera autònoma. El que intentem mitjançant la pilota és que tot l'alumnat acabe adquirint a poc a poc eixa seguretat en si mateix. Aquest esport, en concret la modalitat del raspall i del frontó, és molt bo per fomentar aquestes conductes, ja que realment participen tots en el joc, d'aquesta manera aquelles persones que tenen més problemes en confiar en què ho faran bé tenen constantment l'oportunitat de poder demostrar-lo i augmentar a poc a poc eixa confiança en si mateix. Com bé hem dit tots els membres de l'equip participen, ja que a l'hora de sacar es van alternant els diferents components de l'equip per a fer-ho, igual que el posicionament en la pista.

Però la confiança no és sols en u mateix, aquesta també és amb la resta de companys. En el joc de pilota valenciana has de confiar amb els teus companys d'equip, ja que una persona sola no pot ni deu fer tota la feina, d'aquesta manera no et queda més remei que depositar fe en els teus companys i confiar que ho faran bé quan siga el seu torn. En cas de tenir un error no passa res, tots ens podem equivocar i intentar fer-ho millor a la pròxima, per aquesta raó en aquets casos és important mostrar respecte als companys i donar ànims, ja que és la millor manera de potenciar-lo.

Com bé hem dit al principi, és una etapa una mica complicada i alguns alumnes poden tindre problemes de confiança en si mateix, per aquesta raó cal potenciar **l'autoestima**.

En la modalitat de raspall hi trobem diferents localitzacions en la pista i aquestes són el rest (que és qui saca sempre), el davanter que es situa com a jugador més avançat i el/s mitger/s, qui es troba entremig dels dos citats. Doncs bé, cadascú d'ells ha de preocupar-se de colpejar únicament les pilotes que vinguen bones per a la posició on s'entren, ja que si volen agafar una pilota que no va bona per al lloc on es posicionen pot provocar un mal colpeig i llavors facilitar al rival el seu avanç dins de la canxa. Tot açò de les posicions ve per a explicar que hi ha alumnes amb l'autoestima alta i correcta que realitzaran la pràctica del raspall el millor que podran i no tindran por al fracàs, però en canvi hi ha altres que se'ls veu amb por al que diran si falle una pilota, amb eixa autoestima baixa. Aquests jugadors tindran l'oportunitat de demostrar que poden fer-ho també de la millor manera, ja que gaudiran de nombroses ocasions per a poder colpejar la pilota i inclús de poder fer quinze, tindran l'oportunitat de demostrar-ho a la resta de companys i sobretot a ells mateixos. Tot i que l'alumnat s'enganyarà moltes vegades i intentarà pegar-li a més d'una pilota que no li va bé per a la posició on es situa, cal deixar que se n'adonen que ho han fet mal per poder aprendre i l'altra vegada pegar-li amb més confiança. Tot el que hem nomenat podem aplicar-lo de la mateixa manera a la modalitat de frontó, encara que en aquest cas en ser equips de dos l'alumnat encara participarà amb més freqüència.

3.4 AVALUACIÓ D'AQUESTS VALORS.

En aquest apartat es durà a terme el procés d'avaluació dels valors exposats amb anterioritat. El docent serà un constant observador durant totes les sessions, on a part del comportament i del nivell d'assoliment dels valors també observarà i agafarà apunts sobre els diferents aspectes tècnics de la pilota valenciana en concret, encara que en aquest cas no anem a parlar d'aquests, ja que estem profunditzant en els valors.

Com bé hem nomenat el docent és un constant observador en les diferents sessions i per a facilitar la feina i portar un conte dels valors seria interessant fer una taula com aquesta.

Alumnes	ALUMNE 1	ALUMNE 2
Valors		
Cooperació	Sessió 1: P+ Sessió 2: P-	
Solidaritat	Sessió 1:MP	
Confiança		
Honestedat		
Respecte		
Integració		
Tolerància		
Autoestima		

*P+: Present *P-: No present *MP: Mitjanament present

Amb aquesta taula el docent apuntarà cada dia la presència dels valors en les sessions de pilota valenciana. Es clar que sols apunta en els valors que en eixe moment es treballen però aquesta taula és en l'àmbit general. No tot seran observacions, ja que moltes vegades el docent es pot reforçar amb comentaris i opinions de l'alumnat.

Com és comprensible un valor no s'adquireix d'un dia per a un altre, ja que és un procés llarg on el docent d'educació física ha d'estar en contacte amb els pares, el tutor i altres especialistes per a comprovar que aquests valors estan sent assolits també en altres aspectes i contorns. Per un altre costat, cal destacar que la forma de treballar els valors en la pilota valenciana no s'acaben a l'acabar la unitat didàctica d'aquesta, es poden traslladar a altres esports com ara bé el hockey o el colpbol, on és important que alumnes reconeguen quan els toca la pilota als peus, que es donen la mà a l'acabar els partits, que s'animen entre ells, etc.

Respecte a la taula, una volta acabades les sessions de pilota valenciana i amb la informació que rebrà per part del seu entorn el docent haurà de valorar si els alumnes han millorat les actituds en relació als valors desenrotllats, comprovar si l'elecció dels valors seleccionats per a treballar en cada nivell ha sigut l'encertada i sobretot fer una autoreflexió per aprendre dels seus propis errors.

4. Conclusions i discussions:

Practicar esport és una rutina que mai es deu perdre, amb ella, millorem la nostra salut, ajudem al nostre cos a prevenir malalties, afavoreix l'estat d'ànim d'una persona, etc. Però, no tot són beneficis per a mantenir una vida sana, sinó que amb aquest també hi podem transmetre una gran quantitat de valors que, treballant-los de manera correcta, ens serviran per a millorar les diferents conductes que tindrem al llarg de les nostres vides, a més d'ajudar-nos a progressar com a persones cíviqes. Curiosament alguns d'ells els treballem sense adonar-nos i, a més en esports que ni t'esperes.

La pilota valenciana és un esport molt complet, tant en l'àmbit esportiu com en l'àmbit social, d'ell podem obtenir beneficis que fins que no ens hem parat a pensar i analitzar, no haguérem sigut capaços d'extraure. Cal dir que el que nosaltres hem proposat durant tot el treball no surt de forma automàtica, ja que moltes vegades es pensa que únicament incorporant unes poques sessions a la programació didàctica, apareixeran els resultats esperats de manera immediata, i no és així. Aconseguir els propòsits marcats des d'un principi, implica fer ús d'aquest esport de manera correcta i pautaada, amb el temps que requereix cada alumne/a.

Altrament, cal destacar que nosaltres no hem pogut comprovar els resultats en l'alumnat, ja que únicament hem pogut observar-los durant tot un trimestre, i l'adquisició de valors és una tasca que requereix constància durant tota l'etapa de primària. Aquesta, ajuda a l'alumnat amb problemes de comportament a facilitar el canvi, i reforça les conductes dels qui han anat adquirint els diferents valors fora de l'escola, bé siga, practicant esport o, en el dia a dia amb les respectives famílies.

La nostra passió per la pilota va despertar fa vora una dècada d'anys, durant l'última etapa de primària. Nosaltres no vam tenir eixa sort de practicar-la a l'escola, però la vam poder conèixer gràcies a una activitat extraescolar que es realitzava una vegada a la setmana per les vesprades. No volem dir en cap moment que vam adquirir tots els valors que hem exposat amb anterioritat, però sí que pot ser, que va fer que hui en dia intentem fomentar-la per a la transmissió d'aquests. Des del nostre punt de vista, cada vegada ha d'estar més present a les escoles, com bé hem pogut comprovar, és una ferramenta molt útil per a tot docent qui tinga iniciativa i una bona visió de futur. Amb això, ens referim a preparar a tot l'alumnat amb una sèrie de conductes i estratègies, que puguem transmetre a la resta de companys i, contagiar a poc a poc a tota una societat.

L'educació no és una tasca simple per a qui se l'agafa d'allò més seriós, a més, és una gran responsabilitat impartir una ensenyança des de les primeres etapes de l'escolar i seguir amb una mateixa dinàmica que no sofrisca canvis bruscs per no desorientar-lo.

5. Referències bibliogràfiques:

- Assumpció, L. (n.d.). *fonamenten el canvi de concepte d'educació especial*.
- Beltrán, M. (2004). Tolerancia y derechos humanos. *Política y Cultura*, 21(21), 179–189. Retrieved from http://www.scielo.org.mx/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S0188-77422004000100012
- Bonilla, A., Corredor, G., Lizcano, C., Galeano, M., Miranda, A., Aldana, J., ... Suárez, C. (2011). Una Aproximación Hacia El Concepto De Honestidad En El Ámbito Laboral Colombiano. *Revista Iberoamericana de Psicología:Ciencia y Tecnología*, 4(2), 101–106.
- Branden, N. (1989). Cómo mejorar su autoestima - Nathaniel Branden - Google Libros. 1° Edición, Enero 2010, 1–64. Retrieved from https://books.google.com.pe/books?id=psvHFOqRuhkC&printsec=frontcover&dq=el+autoestima&hl=es&sa=X&redir_esc=y#v=onepage&q=el+autoestima&f=false
- Buxarrais, M. R. (1998). Educar para la solidaridad. *ACSUR Las Segovias*, (1), 1–9. Retrieved from <http://www.ub.edu/valors/Estilos UB/Articlesdinternet/Ed. per a l'Ètica i la Solidaritat/Educar para la Solidaridad, M.R.Buxarrais.pdf>
- Calzadilla, R. (1999). La crisis humana como una crisis en la formación de valores. *Sapiens. Revista Universitaria de Investigación*, 11(2).
- Carrera, L. (1997). *COMO EDUCAR EN VALORES - LLORENC CARRERA.pdf*.
- Cerdà, P. (n.d.). *La tradició d'un joc de cavallers*.
- Cornu, L. (1999). La confianza en las relaciones pedagógicas. *Construyendo Un Saber Sobre El Interior de La Escuela*, 19–26.
- Flores Moreno, R., & Zamora Salas, J. D. (2009). La educación física y el deporte como medios para. *Revista Educación*, 33(1), 133–143.
- Garrigues, A. B. (2010). *El juego de pilota valenciana*.
- Gil Martínez, R. (2011). *Educación para la convivencia: Diálogo, comunicación interpersonal y tolerancia*.
- Giné, C. (1998). El paper de la família i l'entorn microcultural en els processos d'integració. *Educar*, 22–23, 119–137.
- Guillén, P. G. i, & Franco, P. U. (2011). *Diversitat cultural i exclusió escolar*.
- Manchón, P. (2015). *Pelota Valenciana en la escuela: integración de un identidad*.
- Martin, C., & Pawson, R. (2012). *EL VALOR DE LA COOPERACIÓN A TRAVÉS DE LA EDUCACIÓN FÍSICA : UNA PROPUESTA PARA EDUCACIÓN PRIMARIA*

- Trabajo Fin de Grado - Año 2012.* 1–53.
- Parra, M. G., de Nalda, Á. L., & Perles, G. S. M. (2011). Repensando la confianza como factor crítico en la gestión organizativa. *Cuadernos de Gestión*, 11(SUPPL. ESPECIALISSU), 33–47. <https://doi.org/10.5295/cdg.100228mg>
- Pia, M., & Pérez, B. (2002). Els valors socials i la gent gran. *Joan Costa i Riera Revista Catalana de Sociologia*, 16(2002), 9–26.
- Reforma, P. D. E. L. a, Piso, C., Garza, S. a N. N. D. E. L. O. S., Leon, N., & León, N. (2013). *Universidad autonoma de nuevo leon*.
- Reglaments, C. lecci. (1981). *Reglaments esportius* (Vol. 3).
- Safont, D. J. (2013). *L'Honestedat*.
- Sanmartín, M. G. (1998). Desarrollo de valores en la educación física y el deporte. *Apunts. Educación Física y Deportes*, 1(51), 100–108.
- Sastre, V. V. (2016). *COM A RECURS LÚDIC*. 1–107.
- Valenciana, F. P. (2019). *Octubre 2018 EDICIÓ 2018-2019 FEDERACIÓ DE PILOTA VALENCIANA*.
- Vásquez Gómez, B. (n.d.). *el-libro-de-los-valores.pdf*.
- Zurbano Díaz, J. L. (2007). *EDUCACIÓN PARA LA CONVIVENCIA Y PARA LA PAZ* (Vol. 67).